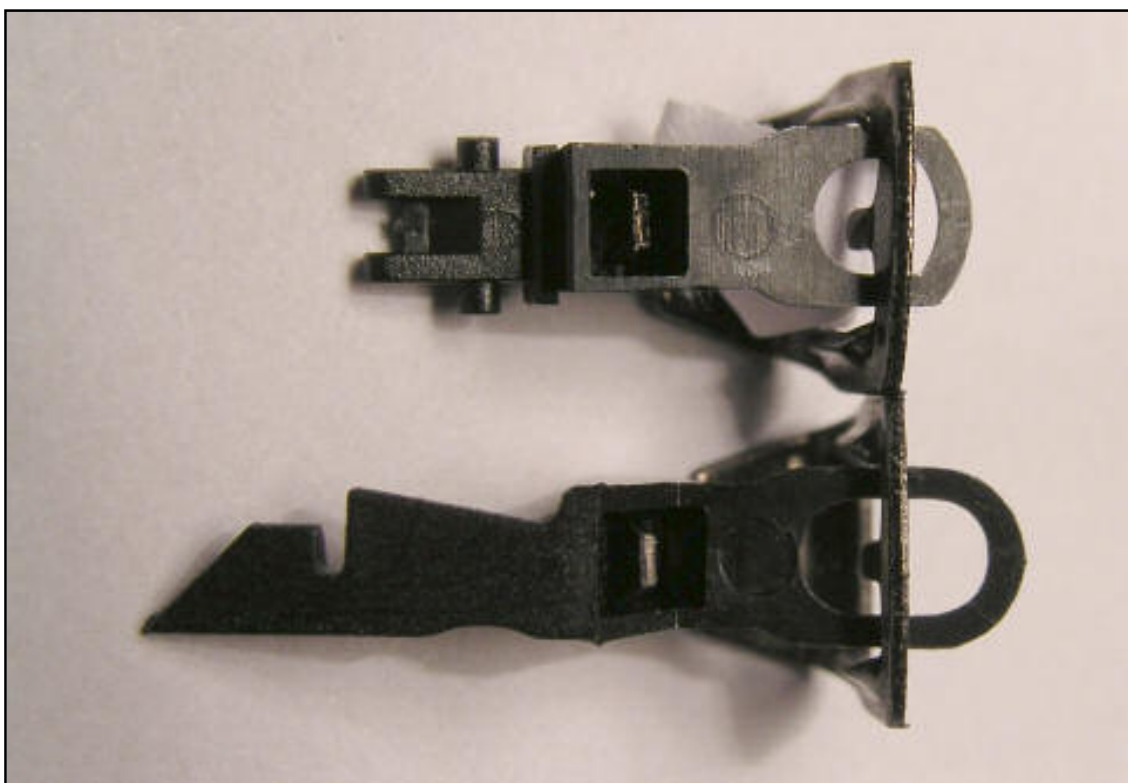

SPŘÁHLO TILLIG (14.2.2005)

Po pojednání o vozu Ztr a hlavně o novém spřáhlu Loco odhodlal jsem se po přečtení příspěvků v konferenci na téma spřáhel sepsat tento volně navazujícího článku zaměřený na současné spřáhlo Tillig. Nebudu se tolik rozepisovat jako v prvním případě, nicméně pár postřehů ze sebe dostanu a dá se říci, že toto zamyšlení se spřáhlem Loco úzce souvisí, neboť závěsný mechanismus je u obou typů totožný.

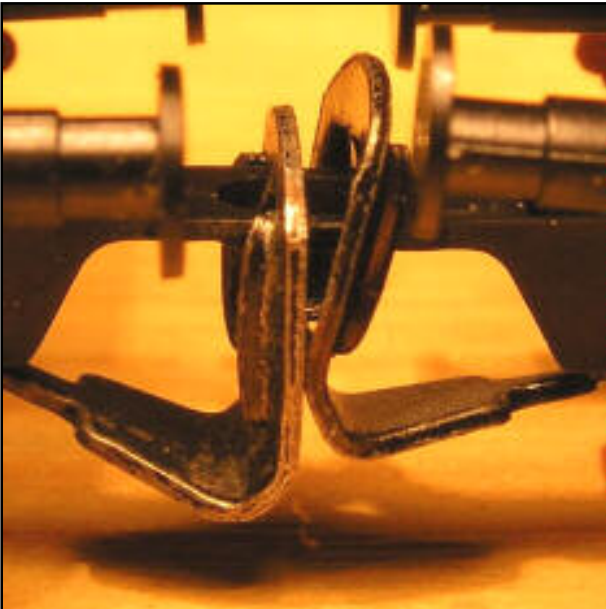
Již minule jsem zmiňoval, že dosáhnout spolehlivého spojení u nových vozů je někdy úkol nelehký, ovšem na druhou stranu nutno dodat, že pokud se již spřáhla zaklesnou tak jak mají, tedy oba háčky zapadnou do otvoru oka u spřáhla sousedního vozu, máte stoprocentní jistotu, že se vám vlak za jízdy nerozpojí. Můžete si být dokonce jisti, že pokud budete mít v úmyslu nechat u rampy odstavený vůz, budete si muset s rozpojením občas trochu pohrát. Ne vždy, ale často. Trochu jsem chování spřáhel při spojování pozoroval a mám pocit, že:

Vzhledem k tomu, že oko nového spřáhla je kratší než u spřáhla BTTB (**obrázek 1**), nemá kovová část s háčkem u „opozděného spřáhla“ dostatek prostoru k zaklesnutí, pokud je již háček prvního spřáhla zaháknut.

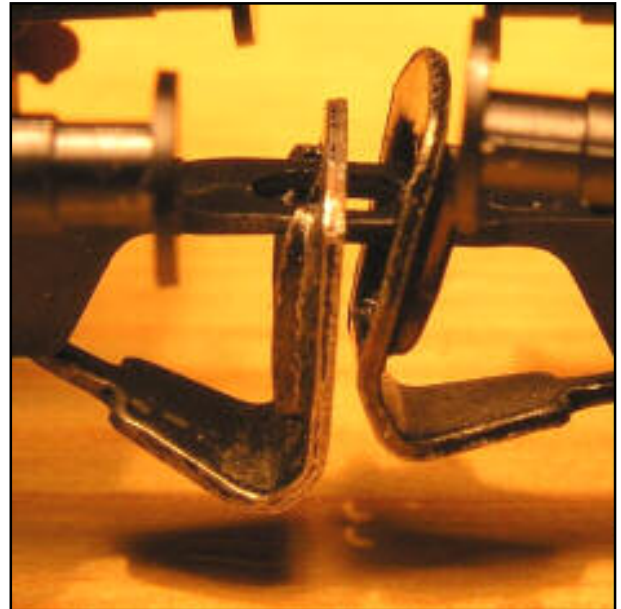

Obr.1 – porovnání délky a tvaru očí mezi spřáhly Tillig (vlevo) a BTTB (vpravo)

Tedy jsou-li vozy stlačené, je prakticky vždy jedno spřáhlo zaklesnuté, háček druhého spřáhla je ale díky stlačení držen ve zdvihnuté poloze (**obrázek 2**) opřený o kovovou část zaklesnutého spřáhla a nemá vůli pro to, aby spadnul a zaklesnul se do sousedního oka. Pokud stlačení povolí, lépe řečeno pokud vlak popotáhne, nezaklesnutý háček se dostane nad okraj sousedního oka, na němž „sedí“ (**obrázek 3**), tudíž opět nemůže zapadnout. Je nutno vystihnout okamžik mezi těmito dvěma mezními situacemi, což se ovšem málokdy podaří, nehledě na to, že háček nemá dostatek inteligence k tomu, aby tuto chvíli přesně vyhodnotil a zachoval se podle toho ☺. Zkoušel jsem to na dvou vozech Wapp. Když jsem si s nimi hrál jen tak na desce stolu, nebyl problém s vozy jemně cuknou takovým způsobem, aby nakonec zapadl i druhý háček. Ovšem na kolejích toto nelze, proto ty problémy se spřahováním vozů.

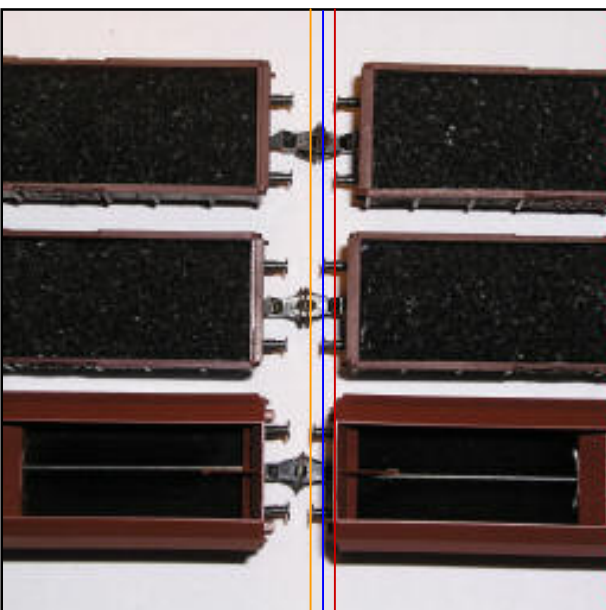

Obr.2 – zde je vidět, jak se nezaklesnutý závěs opírá o zaklesnutý závěs sousedního spřáhla

Obr.3- a zde je vidět, jak nezaklesnutý závěs sedí na okraji oka sousedního spřáhla

Zkrácené oko spřáhla Tillig má svoji výhodu v tom, že mezera mezi vozy je asi o 2 až 4 milimetry kratší (**případ od případu - obrázek 4**), ale to je kromě velikosti oka dáno také polohou závěsného mechanismu, který začíná zhruba o 1 milimetr blíže k vozu než u BTTB spřáhla (dlužno podotknout, že „jednotné“ spřáhlo BTTB není tak úplně jednotné – **obrázek 5**). Tedy bráno z kosmetického hlediska, spřáhlo Tillig má bezesporu navrch, funkční stránka již ale trochu pokulhává. Myslím, že pokud by bylo oko jen o pár desetin milimetru delší, funkčnost by se určitě zlepšila. Sice by se zase mírně zvětšila mezera mezi vozy, ale stále by to bylo únosné v porovnání se spřáhlem BTTB, nehledě na to, že ani nyní nejsou vozy „nárazní na nárazník“. Pokud chce tohoto efektu někdo docílit, je více než na místě považovat o úplně jiném systému spřahování vozů a spřáhlo Tillig (nebo snad BTTB) vůbec nepoužívat. Pevné spřáhlo je dobré pouze pro ucelené soupravy provozované bez úmyslu je rozpojovat, což však není případ modelářů, kteří si libují v posunu. A rozpojování tohoto pevného spřáhla v případě úklidu modelů do jednotlivých krabiček také není nejvhodnější vzhledem k tomu, že vše je z plastu a zámečky, ve kterých je jak pevné spřáhlo, tak i klasický závěs uchycen, se časem opotřebují a pak už v nich nebude držet nic.

Obr.4 – porovnání mezer mezi vozy se spřáhlem Tillig (úplně dole) a spřáhly BTTB (první dvě spojení) - rýsky vyznačují rozdíly ve vzdálenostech

Obr.5 - ukázka rozdílu v délkách dvou různých kusů „standardního“ spřáhla BTTB

Ještě jedna věc je zajímavá. Ví výrobce o tomto nedostatku či nikoli? Pokud ano, jeho stanovisko by asi bylo velice dobré znát. Pokud ne, tak... ale tato možnost snad ani není myslitelná. Jedině snad v případě, že toto spřáhlo nepoužívá. Ale na trutnovské výstavě jsem jej na některých vozech zahlédl, nicméně tam probíhá automatický provoz bez jakéhokoliv rozpojování... ☺

Spřáhlo modelových železnic z Berlína

- malé rozměry - robustní a stabilní
- stejná výška upevnění spřáhel na všech vozidlech, odpadá jakékoli seřizování a poškození dopravou
- spolehlivé přenášení sil v tahu a tlaku
- rozpojení lze provést dálkově elektromagneticky, nebo pomocí ručního rozpojovače spřáhel

Obr.6 – vzpomínka na doby, kdy bylo BTTB spřáhlo novinkou (katalog 1979-80)